

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-й год. рапо.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЦЯ СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 2.50 дол.
 Для н. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Journal semanal para o Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentópolis
às Quilômetros

Дрібно опубліковані
від стиха. Вільно по 200 рс. За
всюкі оголошення платять ся з
гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до своєю
в нас є сила Козаки!

Во роздучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Під розвагу Українцям в Бразилії і Аргентині!

Слово патріотизм — чужого походження. Воно походить від „патрія“, котре значить те, що наше „Батьківщина“, Вітчизна, Отчизна, Рідний Край. Патріотизм — значить: дбанне за Батьківщину, за Рідний Край. Патріотом або патріоткою називаємо людину, котра розуміє значінне Батьківщини й дбає за неї.

А яке-ж є значінне Батьківщини, Вітчизни для людини?

Воно таке велике як значінне муравлища для мурашки, або ули до пчолы: без них ті сотворіння одинцем загинулиб (хіба що належать до породи самотників). І люде, відірвані від своєї Батьківщини, нидіють, хорують і пропадають. Але людину держить на світі те що вона знає, про істнованне своєї Батьківщини, хочби була далеко від неї. Вже сама думка про те, що десь там далеко за морем маємо Батьківщину, маємо Країну Наших Батьків, дає нам можливість лекше зносити тягар життя в чужині. Якби ми утратили пам'ять про Батьківщину, про Рідний Край батьків наших, тоді ми отупілиб як звірята, яким на нічим не

З того прикладу ясно видно, яке значінне має вже сама думка про Країну Батьків: вона удержує наряд у звязку з тою країною й не дає йому пропасти. Хто втратить думку про країну батьків своїх, той паде до „значіння“ гною для розвитку чужих організмів. Така людина стає зогнилим листком і скорше або пізнійше паде в болото і грязюку, з якої нема уже повороту. На еміграції тому так богато зломаних, розбитих, хорих або запитих людей, що вони покинули думку про країну Батьків своїх. Та думка удержує при духовім здоровлю, сталить силу волі, дає людині охоту до життя. Без тої думки людина завмирає, мирщавіє, струпішіє в своїм нутрі, в душі, ломиться й паде.

Але як віра без добрих діл мертва, так і сама думка про Батьківщину мертва, коли в парі з тою думкою не йде допомога для Батьківщини. Про се кожний може переконатися на собі самім. Хто дасть жертву на країну Батьків своїх, тому полекшає на серці й на душі так, якби сповнив дуже добре діло. А хто байдужно дивиться на терпіння й боротьбу своїх братів у старім краю, тому ніколи не зітхнеться легко, хоч би мав не знати які гаразди. Бо жертвенна любов до країни Батьків своїх, се закон.

І йдучи за тим високим прикладом Христа всі благородні люде всіх народів і всіх часів любили й ділом та жертвами доказували свою любов до країни Батьків своїх. Так робім і ми, бо се діло справедливе.

Проте Українці в Бразилії і Аргентині любім свою вітчину, а любім не лиш словом а ділом.

Жиймо життем нашої Батьківщини; заховаймо свої українські звичаї; посилаймо діти до своїх рідних шкіл; шануймо рідну мову; говорім між собою своєю мовою; читаймо свої книжки; любім і держімся свого обряду; піддержуймо свої церкви, свої школи свої українські добрі товариства. Коли наша Батьківщина в потребі, уміймо себе уподаткувати, та не щадім сеї лепти, щоб тим способом помочи.

Зрозуміймо се, та будьмо правдивими, добрими патріотами.

Задушевні забаганки Польщі.

Під наголовком: „Митрополит Шептицький за федерацією з Польщею. Довірочні українські наради в Данцігу“ пишуть Wiadomości Krakowskie з 12 січня: „В добрепоінформованих українських кругах розказують: „Урядові“ представники галицьких У-

Сей старався також про витворенне відповідного настрою серед Українців, особливо, що наближався український зїзд у Львові, скликуваний щорічно в часі свят Різдва Христового. Тимчасом проти Бачинського виступили як найострійше о. пралат Куницький, ред. Будзиновський (відомий протипольський маняк), др. Студинський і інші. Вони закинули д-рови Бачинському (як звичайно в Українців) — зраду. Дехто навіть закидав, що він (др. Бачинський) повідомив поліцію про зїзд і унеможливив його. Одначе скликаний міжпартійний зїзд признав усі закиди безосновними і ствердив, що др. В. Бачинський робив стисло по вказівкам „з гори“.

Стільки польський часопис.

Хто знає становище Галицького Уряду, той відразу догадається, що польське донесення про „федералістичні“ змагання сього Уряду є видумкою і містифікацією. Такою самою видумкою є донесення про якийсь зїзд у Данцігу, на якому нібито мав бути през. Петрушевич і митрополит Шептицький. Президент Петрушевич від пів року з Відня нікуди не виїздив, отже й не міг брати участі в ніякім зїзді. Митрополит Шептицький в Данцігу не був і нам абсолютно нічого не відомо про якінебудь захо-

рем маємо Батьківщину, маємо Країну Наших Батьків, дає нам можливість легше зносити тягар життя в чужині. Якби ми утратили пам'ять про Батьківщину, про Рідний Край батьків наших, тоді ми отупілиб як звірята, яким на ніч не залежить крім харчу. Жиди від тисячів літ утратили свою Батьківщину, їх вигнали з неї. Але удержувала Жидів як нарід при життю думка про ту втрачену Батьківщину. Ту думку висказують вони тисячі літ у молитві в найбільшій святі, коли желают собі: „Сьогодні ми тут у країні „голем“ (чужій), а за рік будемо в Батьківщині, в Святій Землі“. І так желали собі тисячі літ, аж діждалися своєї держави в Святій Землі. А ті, що не поїхали до неї, дальше моляться так само і дальше желают собі: „Сьогодні ми тут, а за рік будемо в Батьківщині“.

так, якби сповнив дуже добре діло. А хто байдужно дивиться на терпіння й боротьбу своїх братів у старім краю, тому ніколи не зітхнеться легко, хоч би мав не знати які гаразди. Бо жертвенна любов до країни Батьків своїх, се закон.

У Святім Письмі докладно описане ціле життє Ісуса Христа від уродження до гробу й до воскресення. Описані муки Його й як Він ішов на Голгофту під тяжким хрестом, битий, з терновим вінком на голові. Але ніде не згадано, щоби Спаситель плакав. Тільки раз, оден раз говорить Св. Письмо, що Ісус заплакав. А саме не тоді, як Його били й мучили, але тоді, як побачив у своїй душі, що столиця його народу, Єрусалим, — буде знищена ворогами. З того ясно, яку велику любов до Батьківщини хотів нам оставити Спаситель наш Ісус за приклад на віки вічні.

під наголовком: „Митрополит Шептицький за федерацією з Польщею. Довірочні українські наради в Данцігу“ пишуть Wiadomości Krakowskie з 12 січня: „В добрепоінформованих українських кругах розказують: „Урядові“ представники галицьких Українців зрозуміли, що треба конче найти якесь „modus vivendi“ з польською державою, фактичним власником „Східної Галичини“ (знаки наведення — польського органу Прим. Ред. „П“). Огож у Данцігу відбулася перед святами Різдва Христового нарада між висланниками о. архієп. Шептицького й висланниками Петрушевича — мабуть обидва були особисто — й на сій нараді ршено, що треба змагати до узискання „федерації“ з Польщею. Дотичні інструкції прийшли також до предсідника українського „Народного Комітету“, адв. д-ра Володимира Бачинського.

нібито мав бути през. Петрушевич і митрополит Шептицький. Президент Петрушевич від пів року з Відня нікуди не виїздив, отже й не міг брати участі в ніякій зїзді. Митрополит Шептицький в Данцігу не був і нам абсолютно нічого не відомо про якінебудь заходи Митрополита у справі „федерації“. Тому донесенне польського дневника — се не тільки зловна видумка, але й негідна клевета. Бо Галицький Уряд не тільки ніколи не думав і не думає про федерацію з Польщею, але стоїть непохитно на становищі, що з теперішньою Польщею українському народови Галицької Землі взагалі не по дорозі. З того ясно виходить, що Галицький Уряд ніколи не міг дати й не дав нікому й ніяких інструкцій про „згоду“ з Поляками.

Коли у Львові були справді якісь тертя між поодинокими на-

У ВІСІМДЕСЯТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

Маркіяна Шашкевича.

2

(Дальше).

Колиж йому прийшло гризти ся цілого півпяти року і працювати так сильно, як він працював, то зрозуміємо, що йому никле здоровле мусіло дуже занепасти. І дійсно, зараз на тім самім році, як його приймили до семінарії (отже, як був на 2. році богословія), запав на груди так, що мусів на кілька місяців перервати науку і виїхати на село. Від того часу виїздив він на село раз або два рази до року на кілька тижнів або навіть на кілька місяців.

З тяжкою бідою, вічно хоруючи, скінчив Шашкевич — вже по виданю „Русалки Дністрової“ — богословія 1837 р. та мав висвятити ся. Перед тим одначе мусів він рішити ся, чи має женити ся, чи висвятити ся безженним. Дораджувано вправді Шашкевичеви висвятити ся безженним на те, аби він міг дослугувати ся висших достоїнств в церковній ерархії, але для матери котра хотіла мати невістку і при невістці дожити свого недовгого вже віку, Шашкевич зробив се, що в лютім 1838 р. вживив ся.

Та за своє ніжне синівське серце мусів Шашкевич відпокутувати. Не тому, аби оженив ся нещасливо. Противно, в своїй же ні найшов він добру і вірну товаришку життя. Біда в тім, що він зі своїм слабим здоровлем надавав ся до життя в місті, де за готові гроші мав би спокійно займити ся

літературною працею; противно, до життя на селі, до ріжних господарських клопотів він зі своїм здоровлем і зі своєю вдачею не надавав ся. Ще би було пів біди, як би Шашкевич був діставав добрі парохії, а то він мав все щасте до таких, що пожаль ся Боже, так що на жадній з них не закрів довго місяця. За несповна 5 літ мав він 3 посаді, а кожда була з них гірша від другої. Так переслідували його духовні і світські власти за любов рідного народу і працю для нього.

І так на першій посаді в Гумнісках вивбув Шашкевич всего 4 місяці. Околиця мочариста, приходські будинки в сумнім стані. В мешканю не було навіть порядних вікон, ні печі, ні підлоги. Тому ще в падолисті 1838 р. переніс ся він до Нестанеч, де пересидів около півтретя року (до мая 1841 р.). Що Шашкевич був на сій посаді розмірно так довго, сего не треба пояснювати собі в сей спосіб, що йому було там добре. Противно, там жило ся йому дуже зле. Земля неурожайна, люди бідні, доходи малі, а до того 1840 р. град витовк йому все збіже. З тої причини вже з кінцем 1840 р. Шашкевич старав ся о иншу посаду, але безуспішно; на разі мусів отже лишити ся в Нестаничах.

Що йно в маю 1841 р. Шашкевичеви удало ся перенестись до Новосілок, де був цілий рік адміністратором (до мая 1842 р.), а опісля парохом. На сій новій посаді жило ся йому чи не найгірше. Передовсім, як эле у властий записаному, не виплачувано йому конгруи (пенсії). Наслідком сего Шашкевич терпів таку нужду, що не мав гроша навіть на найпотрібніші ричи, як прим. на лічене. А лічити ся треба було конче, бо сухоти розвивали ся чим раз більше і

точило тіло поета як той хобак дерево. Невиносимі муки терпів поет при кінці свого життя. Страшна недуга відібрала йому на якийсь час перед смертю зір і слух. Зкінци смерть змилосердила ся над ним і дня 7 червня 1843 р. забрала його з поміж живих та увільнила його від тяжких ударів лихої долі, на котру поет жалує ся ось якими словами:

„Ой ти, доле, лиха доле,
гадино їдлива!
переїлась моє щасте
гіренька година.

Запустилась в мою душу
журбу і розпуку,
учинилась мому серцю
з гараздом розлуку.

Ой місяцю, місяченьку,
тихенько думаеш,
моєї тяжкої недоленки
ти певно не знаєш.

Ой не знаєш, ой не знаєш
і не будеш знати,
як то тяжко сиротинці
в світі погибати.

Сам не знаєш, ні сестричка
звїдонецька не скаже,
як то гірко, сли недоля
милий світ завяже.

Тобі хйба тільки смутку,
що хмара насуне,
а радощів з зірочками
з меже вас не труне.

А мені ось на сім світі
своє серце їсти,
бо з недолев бороти ся,
як під воду плисти.

Десь за морем, за горами
мій гаразд здрімав ся;
десь з безвістий, з темних лісів
мій смуток пригнав ся.

Ой пригнав ся тай вронем
надо мнов літає,
бе ми серце тяжким крилом,
радість розбиває.

Вчера вечір чорна хмара
межі говорила:
„Чудуєш ся, побратиме,
де ся доля діла?“

Твоя доля — то я була,
я тя не минаю;
вкривалам тя чорнов мраков
і тепер вкриваю.

І над гробом твоїм мраки
ще мої повиснуть!
Ой надія! Таку долю
най то громи тріснуть!“

В сих незвичайно болючих словах поета нема ні слова пересади. Противно сей, хто знає, що майже ціле життє поета було виселене тернем і колючками, мусить дивувати ся, що йому не зривали ся з уст страшніші слова болю і розпуки, сей мусить дивувати ся також, що Маркіян мимо такої гіркої долі міг для свого народа так горячо працювати.

Перевезене тлінних останків Маркіяна в 50-ті роковини смерти.

Під хвилю, коли увесь нарід без ріжниць станів і політичних поглядів клонить голову перед памятию Маркіяна, — коли серед запалу і одушевленя се д-роє мя живе на устах мільонів — не зайвим буде

шими діячами, то ми сподіємося, що се проминаючі непорозуміння, які не принесуть шкоди нашій загальній справі. Віримо, що польська преса нарочно робить з мухи вола, щоби тріюмфувати перед світом, що, мовляв, є у Львові якісь Українці, до того ще многі з них на визначнім становищі, яким дуже спішиться робити „федерацію“ з Польщею. Поляки можуть бути певні, що такого зрадника, колиб він найшовся, гнів уяремленого Польщею українського народу змівби з поверхні політичного життя.

Се ствердження подаємо нашій суспільності, щоб не давала послуху клеветливій польській пресі і пропаганді. А нашому громадянству в краю і на еміграції треба річей: єдності, єдності й ще раз єдності!

Червона армія.

Особа, що прибула з совітської Росії, дала співробітникові Русс-Пресе такі відомости про стан червоної армії:

Червона армія уявляє чудовий боєвий матеріал, але стан її тепер такий, що вона не може витримати серйозної бойової спроби. Це є результатом причин, як матеріального, так і морального характеру.

Головною прикметою армії тепер, яка відрізняє її від армії 1917 року, є її бойовничий дух. Війна для червоноармійця — це природне й навіть приємне заняття. Червоноармійці самі кажуть, що вони „розвоювались“ й довше продовжування миру для їх не по душі. Але з другою боку необхідність воювати за комуну дуже бо-гатьом совітським жовнірам не до вподоби й утворює в їх душах сумніви й роздвоєнність.

Червоний командний склад різко поділяється на дві частини: політичні комісари різних категорій й кадровий командний склад. Між

Кадр. командний склад червоної армії різнорідний. Старих старшин лишилось дуже мало; їх більшовики дуже цінять і призначають їх на високі командні посади. Не зважаючи на повну офіційну рівноправність між цими старшинами й молодими „командирами“ совітського виховання, перші тримаються окремо й в червоній армії можна спостерігти цікаве явище — червоні командири зі всіх сил стараються стати подібними до старших старшин й бути прийнятими до їх осередку. Це яскраво виловлене змагання виявляється навіть в зовнішніх ознаках й без усякого сумніву відбивається на психіці цих людей, які хутко позбавляються одержаного на командних курсах пальоту комунізму. Що торкається червоноармійців, то тип комуніста-добровольця зник з червоної армії цілком. Теперішній червоноармієць — мобілізований селянин відрізняється від старого російського жовніра хіба тільки більшою войовничістю та обідраним зовнішнім виглядом.

За винятком нечислених добірних комуністичних частин, що є в Москві й Петербурзі, зовнішній вигляд червоно-армійців дуже лихий.

Питання про настрій червоноармійців дуже складне. Коли можна уважати, що серед командного складу в наслідок його відокремленості є якісь особливі настрої, то настрої червоноармійської маси є спільний з настроями цілого населення Росії.

В звязку з поширенням націоналізму між населенням, в червоній армії таксамо почав ширитись виключний націоналізм.

Польська правдомовність.

Польський президент міністрів Сікорскі виголосив на днях у польським соймі програмову заяву, в якій він — по донесенням преси —

держави на Галицькій Землі мали ми нагоду чути всілякі заяви різних польських міністрів, тому вже привикли приймати їх з усмішкою на устах, бо цілий політичний світ знає вже їх ціну. Таке саме і з новою заявою Сікорського. Цілому світові відомо, що український нарід у Східній Галичині, яка до Польщі не належить, не є національною меншістю, а навпаки він становить переважаючу більшість населення сього краю. Відомо також цілому світові, що український нарід Східної Галичини не є, не був і не може бути в ніякім моменті льоальний супротив варварського польського окупанта, а за те зберігає льоальність і всі свої зусилля для своєї Західно-Української Держави і свого Уряду. А вже просто смішне є твердження польського прем'єра Сікорського про „нечислених прихильників уряду Петрушевича“, які нібито „зрозуміли шкідливість своєї тактики“ і т. и. Щойно недавно — підчас безправних виборів до варшавського сойму — польський окупаційний уряд переконався, скільки є „прихильників“ уряду Петрушевича, себто самостійної Галицької Держави й побачив, що цілий український нарід Сх. Галичини — се „прихильники През. Петрушевича“. Нужденна мусить бути така держава, якої існування побудоване на такій „правді“ — як останні твердження Сікорського.

ЦЕ І ТЕ.

Листи з Ріо.

Ну, тай наробив-же я собі са-ламахи з тим польським паном псом, заступником п. посла, офіційном «da Legação polaca» і т. д. — що й жити тяжко! Чоловік, мовляв, Богу духа винен, а п. «пшияцель» пані послової так мене тепер зненавидів, що прямо дороги не дасть перейти... як нема палиці. І прошуся і товмачу — нічого не вдієш. Віда тай тільки!

що це я його «обсмарував» в «Праці».

— Дурний польський офіційале — кажу — замість гавкати, тиб мені ліпше сказав, чому ти, маючи таке «пелномоцніцтво» в польській легації, не навчиш, хоча що-то, «дипломатії» свого пана жінки, твоєї пані? Він хвалиться перед Бразиліянами, що був в «дипломатичній службі», а між-тим ми знаємо, що п. посол був на службі при міністерстві Двора в Петербурзі. Вправді ж не бачив мізинного пальця його лівої руки, то й не можу сказати, яку то «дипломатію» він там повнив, але все таки «conde», чи хочби тільки «conde-com» він ніякчм не є і не був і не буде! А таких «cundys-ів» як він, тут на «me, ca-do» продають сім за цибулю, где й банана дають в додатку на дорогу. А ти такий «пшияцель» п. послової, «official da legação polaca», проте «застемпец» й самого п. посла, трохи на дипломатії теж розумієшся, то й маєш моральний обовязок пильнувати... не тільки своєї пані, себто жінки п. посла, але й того, щоб з твоєї жінки пана посла люди не сміялися.

П. «застемпец» настобурчив вуха і, перехилюючи лоб то в одну то в другу сторону, начеб хотів сказати: — Ну, що ще?

— Та ніщо! — я своє далі. — Тільки, бачиш, сьміх, публіка! Твій і твоєї «опекунки» пшэф такий дипломат, як ти official і по французьки небагато більше вміє від тебе. Як що викаблучений мізинний палець лівої руки мавби бути «census-ом» і дипломом на амбасадора, то се можливе хіба тільки в Гоголюю, на Марсі, ну і... в Польщі. Щож до твоєї пані, пана, то, як кажу, не бачивши його мізинних пальців — не маю права казати, що він не є паном твоєї пані а його жінки. Впрочім в Польщі все можливе. Як парламентарні послы крадуть срібні тарілкі...

гатьом совітським жовніром не до вподоби й утворює в їх душах сумніви й роздвоєнність.

Червоний командний склад різко поділяється на дві частини: політичні комісари різних категорій й кадровий командний склад. Між цими двома групами існує захований антагонізм; до другої групи належать не лише мобілізовані більшевиками старшини старої російської армії, але й червоні старшини совітського іменування.

До групи політичних комісарів опроче „воєнкомів“ належать начальники воєних політиросвітів й комуністичних ячеек. І одні і другі дуже популярні, серед червоноармейців, по часті завдяки антинемітизму, який загалом панує в червоній армії, але ще в значнішій степені завдяки тому, як вони виконують роль доносителів і шпигунів

Польська правдомовність.

Польський президент міністрів Сікорські виголосив на днях у польським соймі програмову заяву, в якій він — по донесенням преси — сказав про нашу визвольну боротьбу таке: „Забезпечене конституцією рівноуправленне національних меншостей буде вдержане й будуть зроблені старання для їх культурного розвитку. Однак уряд (очевидно польський — прим. Ред.) не буде кермуватися слабкістю супроти тих, що свій ратунок бачать за кордоном і які в данім моменті виповілиб горожанську льоальність. Нечисленні приклонники т. зв. уряду Петрушевича зрозуміли шкідливість своєї тактики супроти польської держави, яка мала кинути східні області Малопольщі у вир анархії“.

Від дня повстання української

— що й жити тяжко! Чоловік, мовляв, Богу духа винен, а п. »пшияцель« пані послової так мене те пер зненавидів, що прямо дороги не дасть перейти... як нема палиці. І прошуся і товмачу — і нічого не вдієш. Біда тай тільки!

Оподі здібаю його на вулиці споченого й задиханого, тай питаю, поздоровкавши старо-польським »дзіндобри«: — Чого ти — кажу — пане застемцю, на мене ворогуєш? Ци я тобі в »уржендованю« перешкаджаю? ци я тебе на штричок лапаю? ци я тобі яку пакість роблю? Я-ж супокійний чоловік, ані з твоїм бамбусадором, ані з твоєю бамбусадоровою не маю ніякого »соприкосновенія!« Я взагалі боюся таких жєнщин, що з собаками... як то кажуть, »попід руки водяться!« — А п. застемпец п. посла ще і гірше став в'їдати, так, начеб йому хтось до вуха нашептав,

... в Польщі. Щож до твоєї пані, пана, то, як кажу, не бачивши його мізинних пальців — не маю права казати, що він не є паном твоєї пані а його жінки. Впрочім в Польщі все можливе. Як парламентарні послы крадуть срібні тарілки...

Тут пес так роззвірився, що я думав: амінь буде мені! Я тоді пихиць йому кілька тутешніх журналів з телеграмою з Варшави, яку оголосила світові така поважна Associated Press, де сказано, що на офіційнім обіді найкрасшого цвїту польської суспільности, вибранців і батьків народу розкрадено 16 (Чуєш? — крикнув я до вуха псови: шіснайдцять!) тарілок, які поліція перетрусила між панами послами — тоді мій пєсько... такий-о собі, простий пес пані послової — і... бігме, засоромився!

— Бачиш — кажу псови пані

пригадати, як сьвяткувала галицька Україна перше Маркіянове сьвято, а саме, 50-літню річницю смерті і перенесеня тлінних його останків до Львова

І тодішнє і сегорічне сьвято, се два історичні стовпи на дорозі нашого національного житя, се міра нашого поступу і наших здобутків. Рік 1893 — здаєть ся недавно, а прецінь, як много змінило ся з того часу на всіх полях нашого житя. А оба сьвята, се природний вислів сили і поглядів, думок і стремлінь тоді і тепер.

„Проминуло пів століття,
Пів століття переважого,
На могилі повно квітя,
В квіттю терня много — много“.

Маркіян Шашкевич помер 1843. р. — і його мертве тіло зложено в комірнім в гробниці панів-дідичів Новосілок ліських. Тіло воскресителя народнього житя в Галичині в чужій могилі! І жаль і сором! Похибку давних поколінь належало справити. Як у всіх починах нашої роботи так і тут треба було лиш почину — а діло зробить ся. І щасливий початок зроблено.

В передодніх 49-их роковин смерті Маркіяна дня 6. червня 1892 р. на загальних зборах з нагоди відкритя філії в Камінці струміловій впала думка, перенести моші Маркіяна до власної хатини вічного спокою і поставити на ній пам'ятник. Гадку прийнято з одушевленем і поручено виконати її Виділові: філії в 1893 року р. як в 50-літні роковини смерті поета.

Виділ познайомив суспільність з ухвалою і звернув ся до неї відозвами з зазивом до складок

Та серед того справа взяла инший оборот.

На 24. засіданю Головного Виділу „Просвіти“ дня 20. цвїтня 1893 р. впала думка щоби 25-літній ювілей існування товариства почитати відсьвяткованем 50-літних роковин смерті Шашкевича і перевезенем його тлінних останків до Львова.

На 38. засіданю 7. червня 1893 р. запало в тій справі на Головнім Виділі рішене. Виділ філіяльний в Камінці струміловій згодив ся з постановою Головного Виділу і заявив, що займеть ся викопанем моший і спровадженем їх до Львова, де вже перейме їх Головний Виділ.

За перевезенем тлінних останків поета до Львова промовляло те — що ту спочивав покійний Маркіянів син „Володимир, ту доживала віку вдова по Маркіяні — а головно те, „що могила першого галицько-руського поета у Львові частійше і більше буде нагадувати Русинам дороге для кожного щирого патріота імя Маркіянове і його велику заслугу коло нашого народного відродження — та й частійше і більше зможе закривати молодіж серед нашого народу до горячої любови рідного краю і рідної мови“.

„Могила Маркіяна повинна бути не в сільським закутку, але там, де Русь галицька живе великою громадою, де суть руські товариства й інституції, де сходять ся всі нитки великої робітні суспільної і народної“.

Технічне виконане перенесеня моший Маркіяна поручив Г. В. окремому „Комітетови для перенесеня моший бл. п. Маркіяна Шашкевича до Львова“. В склад комітету увійшли відпоручники народних львівських товариств: „Просвіта“, Народна Рада, „Бе-

сіда“, Товариство ім. Шевченка, „Дністер“, Товариство педагогічне, „Боян“, „Зоря“, Клуб Русинок і Ватра.

На чолі комітету станув тодішний голова „Просвіти“ о. др. Омелян Огоновський. Похорони Шашкевича назначено спершу на 24. і 25. н. ст. жовтня, перенесено їх однак відтак на 31. жовтня і 1. падолиста 1893 р.

Сьвято попередили відозви і статі про безсмертні заслуги Маркіяна. Комітет старав ся, щоб похорони обійти сьвітло і достойно. Що більше, писалось таке: „Впрочім, до сьвітлого обходу Маркіянових похоронів не ялось нам навіть Русь галицьку закривати. Память великого сего покійника записана дуже виразними чертами в душі кожного вірного сина Руси. Тож і кожний з нас поспішить, щоби нову его могилу зросити сльозами вдячності і на тій могилі ободритись до дальшого труду для народу, для котрого Маркіян жив і співав“.

І справді — Галицька Україна — усі її верстви з одушевленем прийняли почин „Просвіти“ — нарід схилив чоло перед мошами Маркіяна і велике — та перше, всенародне сьвято почало ся дня 31. н. ст. жовтня в Новосілках ліських камінецького повіта.

„Гарна осінь, ясна днина,
Листе з дуба облітає.
На спомин павутина
Над могилою літає.“

І як нитка павутини
Похоронна пісня вєть ся;
Від старого до дитини
Всьо до гробу прєть ся, прєть ся.

Вже з ранною зорею напливає до Новосілок селянство в сьвяточних одягах, пішки і возами, з близших і подальших сіл. Сходять ся процесії з сьвящениками. Збирають ся на кладовищу на пригірку за селом. Відкривають гробницю і добувають соснову домовину Маркіяна і вкладають її в металеу.

Відчинили і добули
Тую трумну, ту соснову...
Люди, люди! Чи ви чули
Тої трумни плач і мову?

Як би чули, то з розпуки
Виб не плакали, а вили,
І двиглиб єї на руки
В бій пішли і побідили.

Панахида. Бл. п. о. Д. Тянякевич виголосує намогильне слово. Панахида кінчить ся, лунає „Сьвятий Боже“ з грудий питомців львівської духовної семінарії і похід рушає з кладовища до села. Серед живописного шпаліру парубків і дівчат несуть дорогу трумну на перемину селяне і сьвященики. При вході до села беруть домовину на свої рамена відпоручники львівських українських товариств і несуть аж на катафальок.

Коло нової ще не викінченої церкви широкій майдан, а на нїм умаєний цвїтами і сосниною престіл, катафальок, проповідниця і крилос.

(Далі буде).

Ширіть „ПРАЦЮ“!

послової — кому ти служиш і як визько ти впав!

Польський пан пєс — прямо казився. А я далі своє: — Або — кажу — пояснив би ти мені, як то було із »самоубийством« п. секретара польської бомбасади, п. Райхманом? Бо часописи тутешні згідно донесли, що він »застрілився, був холостяком і лишив 3 листи до якихось женщин«, а п. бамбусадор рівночасно оголосив уржедовий комунікат, що »п. Р. упав жертвою припадку?« Ге?... І як люди не мають сміятися, знаючи, що п. Райхман »упав жертвою«... але, мабуть чи не переслідувань самого таки пана »кондога« і посла, що він лишив не три, а чотири листи, не до »якихсь« женщин, а до: своєї ріднісенької жінки, другий до п. Орлідської, писарки на машині польської бамбусади, третій до др-а Octavio Britto, міністра справ заграничних і четвертий до п. Глужинського, редактора шматки, зв. »Brazil — Polonia«. Оті листи були в руках п. делегата поліції, але п. полноцнік найянейшої ре... публіки »надув« п. делегата, вмовивши в нього, що усі чотири адресати »входять в склад польського посольства«, забрав до себе, гарненько поперечитував і, не давши навіть делегатові обіцяного »ресіб-а«, буцім ніби то »знищив« — в той спосіб »сповнив« дане п. Райхманови слово чести... Еге! П. пелнімоцнік мав з п. Райхманом різні »столкновєнія«... в першій мірі на точці... »дїпломатичній« (а звісно, що інтелігенція твого шефа далеко-далеко низша від його недострілившого секретаря!), робив заходи між членами тутешнього товариства польської »Kultur-и«, щоби робили доноси до Варшави на Райхмана, обіцяючи навіть, в нагороду, покрити недобори каси товариства з власної кишені. Се факт, паніофіціале! Твій пан шеф і посол найянейшої, як ко-

До Виділу Товариства »Україна« — філія Укр. Союзу в Прудентополи вибрано: голова п. пол. Іван Лєх, містоголова о. Евстахій Турковид, секретар Олекса Мартинець, заст. Мих. Саламаха, касієр Мартин Гарбачевський, заст. Михайло Форкевич, бібліотекар Мих. Тихий, заст. Дм. Ярема, Виділові: о. Маркіян Шкірпан, Микола Бойко, Петро Компіцький, Григ. Матвійко, Прокіп Маловський, Дмитро Бурій.

Проситься усіх тих, котрі позичили книжки з бібліотеки тов. »Україна« в Прудентополи, щоби були ласкаві принести в тім місяці та віддати до бібліотекара. Книжки на будуче випожитати будуться кожної неділі і свята раз по богослуженню.

В Ріо Гранде єще нема цілковитого спокою, але до него приходить.

В С. Катарині, близько стації Ріо Боніто, показуються жерела нафтові. Одно товариство винаймало сей терен, але чи скористає з сего, то дасться бачити.

В С. Катарині, як пишуть часописи, засів збіжа, замість збільшатися, то в послідних літах зменшаєсь.

Побожний »Люд« журиться, що п. Петрушевичови не поводиться добре, себто, що позичка йому не вдалась.

На се ми скажемо ось що: Позичка, так в півн. Америці, Канаді, як і в Бразилії пішла гарно, а навіть надсподівано добре. Крім сего і негайна поміч всюди на еміграції, де була оголошена, увінчалась добрим успіхом. Видко що »Люд« тоді мав на гадці свою позичку, в Бразилії, і данину в Сх. Галичині, тай таке пише. Дивитись передше треба на себе, а потім учити других. Позичка в Польщі таки справді не вдаєсь. Коли в Польщі посла крадуть дошки, виделка тарелі, до що ка-

ло ніякого »ні слуху ні диху«. А здивуються тому, що про всі кольонії українські вже читалось, лишень з Тігре, ще нічого не було чути. Чому се так, зараз скажу. Кольонію Тігре, щойно заснувала шпироко звісна компанія американська »Lumber« в Трес Барас; а назву Тігре, получила звичайно від ріки тогож імени, котра є одним з допливів великої вже тут ріки Ріо Нєгро. Кольонія ся заселена переважно Українцями з старих кольоній, Гважувіра, Антонію Олінто і Грасема, а числить дотепер до 30 родин українських, з котрих одні переселились сюди вже тому рік, другі щойно місяць-два, а треті щойно перевозяться, або введозі мають перевезтись. Земля тут досить урожайна. Господарі, що мешкають тут найдавнійше, кажуть, що все що они тут садили і сіяли, було дуже красне; я видів тут бульбу, капусту, огірки і другу ярину, що на найліпших ґрунтах не може бути красша. Жито, що сего року майже всюди було неурожайне, господарі з Гважувіри мають — як під сей рік досить добре. Про кукурузу і фасолу вже й не згадую; як всюди так і тут заповідаєся на сей рік як найліпше. Попри тім і герви надбуєся тут всюди подостатком. Многі з тутешних господарів грішми набугими за герву, що єї тут виробили, оплачують собі землю, що купили. Однак під кождим зглядом земля тут тим многовартна, що все, що тут продукуєся має дуже добрий збут. Кожний кольоніст, усе що йому вродиться, продає за добру ціну, робітникам, що роблять при фабриці в Трес Барас або по різних акампаментах. Нічо тут не змарнуєсь, бо за все можна мати якийсь гріп. Землі на продаж, тепер майже нема; однак ще кілька шакрів булоби до спродажі, так що ті, що потребують купити землі, моглиби як на тепер, ще знайти. Кажуть, що Бразилійці, які докруги нас сусідують, а які мають ще сотки анкрів землі, то декотрі з них мають намір кольонізувати свою землю, чи такі може й вже продають, але я о тім добре не знаю, бо також щойно сюди я переселився і мало кого тут знаю. І се подобає цілком на імовірне, бо се є знаним фактом, що коли Бразилійцям який сусідє з нашими людьми, розпродує свою землю нашим людям а сам йде далше шукати для себе місця. Так отже є надія, що наша кольонія Тігре, тепер ще

релігійним є підставою церкви і нашого духового життя.

Тут в нас в Бразилії всюди при церкві є школа, бо церква і школа, то дві рідні сестри, що спмагають одна другу. А що у нас ще нема ні церкви, ні школи, а тут трудно разом сгавити два будинки, тому рішено поставити оден громадський будинок в котрім через цілий тиждень буде відбуватись наука шкільна, а в неділі і свята наряд буде збиратись на богослуження. В тім будинку буде міститись пізнійше і читальня, тай буде приміщенне для священника, що буде до нас доїжджати. Колиж пізнійше скінчимо роботу з нашою громадською хатою, будем поволи збиратись до будови церкви. В сам день Трох Святих наряд зібрався дуже рано ще на Службу Божу, бо того дня відїжджали о. Климентій до дому на Грасему. Як мило і радо гостили минувшими днями наші кольоністи у себе отця-місіонаря, так знов тяжко приходилось їм розставатись. Як дітям приходиться тяжко розставати з люблячим батьком, котрий не скоро поверне до дому, так і нашим лєдонькам тяжко прийшлоє відпроваджати отця духовного з котрим так мило і приємно перебули 5 днів; тож і не дивота, що неодному і слеза в оці показалась, коли кликав: »Щаслива дорога Вам. Отче!« »Повертайте до нас скоро, щоб ми дїждалиєсь разом з Вами заспівати наше веселе: »Христос воскрес!« Тепер же, хоч ще не маєм ні громадського дому, ні церкви, то наші добрі люди збираються таки у мене в хаті в днях святочних і тут спільно відбувають свої набоженства і молитви перед полуднем, а по полудни читають різні книжки і співають народні гимни і пісні, так що ми може і не завстїдаємось перед нашими кольоністами на старих і давних кольоніях, що вони вже мають і церкви і школи і читальні.

А тепер ще кілька слів позволю собі сказати до Вас л.п. кольоністи: Якоєсь так сталоє, що судьба зігнала нас з різних кольоній тут на тото Тігре. Однак се не повинно нас тут ділати, а ще більше дучити. Сю громадську роботу, що ми її тепер зачали, не понехуймо. З тим заплом, ще ми зачали, з тим самим заплом продовжуймо і далше. Не початок, але »кінець діло хвалить«. Відїжджаючи на Грасему о. Климентій зіставили нас зед-

ли доноси до Варшави на Райхмана, обіцяючи навіть, в нагороду, покрити недобори каси товариства з власної кишені. Се факт, пані офіціале! Твій пан шеф і посол найяснейшої, як кождий неграмотний індивід, є страшно зарозумілий. Бразиліян ненавидить, погорджує ними, думаючи, що незайманість його «чесної» особи навіть чорта обов'язує. А воно, бачиш, так не є, бо Бразиліянці люди дуже добрі і гостинні, але як раз приловлять «сватка» на ідіотизмі, та на опуканьстві, то, мимо його «недоторканности» готові так когти «поторкати», що й крульова коруни польської не допоможе йому, а то тимпаче, що ця справа з листами п. Райхмана колізує прямо з артикулами Конституції Федер.; арт. 72. § 18 та з арт. 189 карного закону. Еге!...

Як п. писько почув таке «dictum acerbum» — закулив фіст під себе і помчав прямо в апартаменти своєї пані... опекунки, а я супокійно «во свояси», вдоволений, що ще й цим разом не впавав жертвою зубів польського офіціала з бамбасади «найяснейшої» польської ре... публіки.

Той Саміський.

З Бразилії.

Дня 4. с. м. збулись загальні збори товариства «Україна» в Прудентополи.

По виборі президії зборів Віділ здав звіт зі своєї праці від останніх загальних зборів. Відтак наступили ріжні внески. З головніших се запримітилось, що Товариство «Україна» з своїм вже зареєстрованим статутом позістає на дальше в злучі з філією Українського Союзу в Прудентополи, яко одно товариство, на своїм статуті.

Крім сего бібліотека товариства отвіривсь з днем 11/3 где кождої неділі мож буде випожити собі бажані книжки до читання.

позичку, в Бразилії, і данину в Сх. Галичині, тай таке пише. Дивитись передше треба на себе, а потім учити других. Позичка в Польщі таки справді не вдаєсь. Коли в Польщі посла крадуть ложки, виделка, тарелі, то що казати, коли Поляк побачить гріш? Як же тоді не вкрасти?

Вистарчить вже навіть і в Бразилії на се доказів много.

Вісти з „Укр. Союзу“

Хвальна Редакціє!

Прешу помістити що слідує:

Зложили вкладки на руки генерального скарбника:

1) Філія Укр. Союзу у Бразилії — лінія Сетембро, Прудентополіс — 40\$000.

2) Філія Укр. С. у Бр. — Трес Баррас, С. Катаріна — вкладки і вписове за три місяці, до грудня 1922, квоту 231\$500.

3) Філія Укр. С. у Бр. — Прудентопіль — місто — за вкладки і вписове до січня 1923, суму 280\$.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Япо — С. Павлів. Гроші за календар і «Працю» одержали. Просим і за передплату прочих подбати і нам ласкаво вислати. Спаси-Біг за всякий труд.

Терезіна — С. Берегуля. Гроші одержуємо. Календар вислано.

Р. Пр. С. К. — Ф. Жук. Гроші одержали. Дякуєм.

С. Павльо. — Б. Мартинець. Передплату одержали. Засилаєм ширі желання на новому місці. Пишіть частійше.

Пінераль, Ново Тренто — В. Рубік. Гроші одержано. Простіть, що календара не висилаєм, бо вже нема. Надвижка порахуєсь на слідуєчий рік. Засилаєм шире поздоровлення.

Кваракессаба — М. Пись. Гроші одержано. Спаси-Біг!

Дописи.

З української колонії Тігре.

(Санта Катаріна)

Певно, що читачі «Праці» не мало здивуються, коли перечитають вісти з колонії Тігре, про котру аж дотепер не бу-

стало і переселився і мало кого тут знаю. І се подобає цілком на імовірне, бо се є знаним фактом, що коли Бразиліянці який сусідує з нашими людьми, розпродує свою землю нашим людям а сам йде дальше шукати для себе місця. Так отже є надія, що наша колонія Тігре, тепер ще мала, але вневдовзі розшириться і стане більшою. А булоби ще ліпше, щоби при нас Українцях осідало ще більше Українців, тому добре булоби, щоби Українці, що понитують за землею, звідувалися сюди до нас.

Ми, що тут вже мешкаєм, хоть щойно перевезлись сюди, або перевозимось, а вже зав'язуєм свою організацію, вже засновуєм осідок огнища просвітнього життя, вже зачинаємо рухатись коло народної нашої роботи, бо світ безвпинно рухаєсь, то й нам треба рухатись, щоби не остати позаду. Як по всіх давніших колоніях, так й тут, першим предметом за яким ми оглянулись се церков. Церков, в Бразилії для нас Українців, є тою збірною точкою коло котрої гуртуєсь наш нарід; є початок руху нашого життя народного; є стовпом хоронячим нас перед упадком, є кораблем спасаючим нас серед повени других народів. Тож не дивота, що ми Українці, станувши в перве на нашім Тігре, оглянулись, що треба нам, а не маєм церкви. Порозумівшись між собою, ми запросили до себе о. Климентія Бжуховського Ч.С.В.В. що прибули до нас перед святом Трох Святителів. Яка радість була тутейших наших громадян, можна пізнати з подяки, якою дякувала громада: «Дякуємо Господу Богу і Ісусу Христу, Пречистій Діві і Матери Божій і також Вам Отче, що можемо Вас у себе витати...» Через 5 днів нарід збірився і святкував, хоть робота у поли нагальна; через 5 днів нарід слухав Служби Божої, сповідався, причащався і т. д. через 5 днів нарід святочно прибраний гостив у себе отця-місіонара. Хор у нас співав тоді як рідко де; не співав як декуди на 2 або 3 голоси але на тільки голосів, кілько людей було зібраних, так що всі «єдиними устами і єдиним серцем» співали — молились.

При тім вибрано комітет, котрий має зайнятись будовою церкви, в склад котрого увійшли: о. К. Бжуховський, Іван Біновський, Ів. Левицький, Ів. Гладчук і Ів. Тульчак. Рівночасно порушено і справу школи, бо як знаємо, школа на ґрунті

повинно нас тут ділати, а ще більше дучити. Сю громадську роботу, що ми її тепер зачали, не понехуймо. З тим зааналом, ще ми зачали, з тим самим зааналом продовжуймо і дальше. Не початок, але «кінець діло хвалить». Віддзлажаючи на Трасему о. Климентій зіставили нас з'єднаних згодою, стараймось, щоби коли придуть другий раз, ту саму згоду у нас застали. Незгоди уникаймо, як зарази, бо незгода руйнує, а нам треба будувати. Ми зараз на вступі на сю колонію почали класти фундамента під церкву і школу, ми почали ставити будинок народної святощі, хоть дехто з нас і сам ще не має доброї хати. Тепер же стараймось всіми силами і дальше сю роботу продовжати. Ми тепер зачали добре, бо без церкви і без школи, не дуже довго остоялись тут імя українське, стараймось і добре скінчити. Не дуже довго існувалиб у нас і товариства, Союзи і читальні, колиб ми позабули на церков і школу. А поки що не занехуймо своїх недільних сходин де небудь в хаті, бо они для нас дуже користні і потрібні. Недільні сходи в венді покиньмо, бо они шкідливі; але десь в хаті, зійтися всім, послухати доброго читання, заспівати якої пісні порадитись між собою, се для нас потрібне і добре, тож не занехуймо сего.

Вкінці скажу ще ось що: знаю я, много таких, що сидять на лихій землі, на лихій шахри цілими літами і бідують чорно, тай пішлиби десь в друге місце, де як побудуть довше, то затратяться для своєї церкви і народу, если не вони, то їх діти напевно. Таким радив би я звідатись сюди на Тігре. Тут ще знайдєся земля на продаж. І можна купити між своїми людьми, де вже є спорий гурт Українців, що вже положили завязок на церкву і школу і під кождим зглядом є добрий вигляд на будуччину. А хто би хотів ближше поінформуватись, най залучить поштову марку і най адресу: Felipe Kobren, Tres Barras, col. Tigre — S. Catharina.

Філіп Кобрин

Тігре, 27 лютого 1923.

Українці! Старайтеся ширити просвіту між своїм народом, бо просвіта веде до добробуту, а добробут одиниць — се богатство цілого народу!

Підпирайте і піддержуйте свою найбільшу інституцію — народну школу!

ПЕТРИК.

(Оповідання)

Я звидів гостя з Рідного Краю. По короткім привітанню він сів у м'яке крісло. Наче тішився, що з краю горя і нужди йому довелося заїхати в світ розкошів, куди не сягнула війна своїми страхіттями. Тішився і соромився сам себе, спогадавши на тих нещасливців на нашій рідній землі, де крокви догаряють де ні хат, ні дров на зиму, ні хліба, де цілий нарід милостині виглядає. Очи гостя гляділи в далеку далечінь, в його уяві пересувалась картина за картиною ще недавно пережитого, на його обличчю малювались то соняшні проміні, то похурі хмари. А думки творили слова...

Послухайте, розкажу вам, як я чув від Всея. о. сов. Л. І Сембратовича, котрий що йно не давно приїхав з Галичини до Канади, яко делегант Гал. Укр. Черв. Хреста:

Ви в затишку чигали про военні страхити — почав він, — але не розуміли того, бо людські страждання підчас війни такі великі, що нема маляра, щоб їх змалював нема слів, якими можна би було їх виразити. Війна... та що й згадувати. А найбільшій вже на війні то чоловік. Яко одиниця він не представляє собою ніякої вартости. Зломиться гармата її в фабрику шлють до направи, упаде кін, його ратують: а повалиться чоловік, то відсунуть його на бік, доки милосердні руки ним не займуться. Людське життя на війні. ось що воно варта:

Було це на самий наш Новий Рік. 14-го січня, 1915 р. Вд тріскучого морозу дерево тріскало. Саме тоді тернопільський 15-ий полк піхоти стояв коло села Фасцішова на схід від Закліччя на полудне від Тарнова. Я був приданий тоді до станиці першої помочі для ранених жовнірів.

Коло 5-ої години по полудню мій дяк і служачий Петро Коляса з Острова віднайшов мене в кімнаті призначеній для хорих офіцерів і повідомив мене, що зі мною хоче бачитися вахмайстер польної жандармерії. Така вістка вразила мене немилу. Я сподівався, що вахмайстер прийшов мене арештувати, бо — думав я — в дискусіях за Україну які доводилися мені парадно вводити

ве тіло і його душевні болі, цілий його вигляд мені справляв муки. Увесь тягар Петрика звалився мов камінь на мое серце. У мене снувались різномодні пляни. Я порішив боронити життя того покірного українського селянина, якого взяли від рідні дві оборони чужих йому інтересів. Мені страшно жалко стало Петрика.

Я удався до дивізійного штабу, який стояв тоді в дворі одного пана в селі Семехові. Мене повитав ординарський офіцер. Я пояснив йому ціль свого приходу. Мені сказав, що военні закони є строги і чоловіка на смерть засудженого вважається вже мертвим.

Я просив побачення в дивізіонера, фельд-марш, поручника барона Бельмонд фон Адлергоста.

Встав кремезний командант, і я представився йому. Він запитав мене.

— Що можу я зробити для вас?

— Я є духовником — почав я свою просьбу. Мені прислали жовніра, якого ви засудили на смерть, хоч він нічого не винен. Він не хоче ганьби стягати на свою руку і своє село і свій нарід. Я прошу о помилування для нього.

— Вельми високо ціную я ваші заходи, — відповів мені дивізіонер, — але я три години думав, заки зважився підписати вирок. Це був один з перших сказаних на смерть. Для постраху і примру цілому полкови я вироку скасувати не можу.

— Така кара є обосічним мечем, — сказав я. — Полк не мав щастя у своїх дотеперішних боях. Милосердіє є лучший примір, як строга кара. А для погрози вистарчить вже той Жид, якого страчено на латинський Новий Рік. Тоді показалося строгість, а тепер час на милосердіє.

— Я вже раз підписав, і один менше або більше не зробить ріжниці в армії. Вироку змінити не можу.

І хотів пращатись зі мною.

(Далі буде).

ОГОЛОШЕННЯ.

До відома нашим учителям.

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!
Замовте собі одинокий студентський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поміщує гарні оповідання, стихи, як також обширні научні статі з різних областей знання. Передплата в Бразилії виносить лиш 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leópolis, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопись для молоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasyliany — Zovkva Galicia Orient. — Europa

Можна замовляти також і через Редакцію „Праці“ в Прудентополи.

PHARMACIA POPULAR
— de —
O. Santos Pacheco
Prudentopolis Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути різні ліки гомеопатичні та інші ліки на різні хвороби.
Ціни догідні.

Іван Сакс (РІЗНИК)

Подає отсім до відома, що купує всегда кожду скількість, безрог та рогагу худобу за які платить добрі ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополис — Лінія Іваї

Отсім поручаю місцевим Українцям і доколичним мій sklep заасортрений в різні річи, корінні і напиків, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскавіньо, цукорки, риж, хміль, свічки стеаринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоубаду, оселедці в лятах, компоти, як: абакаші, песики, оріхи кокосові, суніци, фіги, амиші і інші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіана без сумніву справедлива, лікери, фернет, біттер, пиво різних марок, вино натуральне і перепароване, спиртусе 40 градусів, коньяк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЕ КУХОННЕ — рондлі, баняки, варешки, лажочки, ножі з доброї сталі і інші РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ. як: цвяхи, фойси, рикалі, завіси, дріт колючий, дріт до цвіток, серпи, сапи, бомби металеві, а вквіци РІЖНІ ДРІВНІ РІЧИ — як: кошники, зеркала, пасти до черевиків, перець, гвоздики, галочки мушкательові, сода до мила, бікарбонат, щітки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, рисіки, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згребла, школятири, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукта кольоніальні. ПОРУЧАЮ рівнож свої вироби масареві — ковбаси, салами, смалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛИ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великім шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Резиденція: Prudentopolis

Dr. Carvalho

ва віднайшов мене в кімнаті і значо- ній для хорих офіцерів і повідомив ме- не, що зі мною хоче бачитися вахмай- стер польної жандармерії. Така вістка вразила мене немилу. Я сподівався, що вахмайстер прийшов мене арештувати, бо — думав я — в дискусіях за Укра- їну, які доводилось мені пераз зводити з німецькими офіцерами, може я чим й прогрівився. Одначе він передав мені лишень письмо від комаданта полку полковника Фогта, в яким було сказано, що жовнір Петрик з став засуджений на смерть за трусл вість, і просить о уді- лення йому послідної релігійної потіхи.

Я вийшов до сінй і між чотирма жовн рами з наїженим блискучими баг- нетами побачив чоловіка більше подібно- го на трупа як на живого. Він без со- рочки, лише плащем окутаний, трисся від зима. Все відібрали від нього, бо був сказаний на смерть.

В сінях полинив я його поміж баг- нетами і удався до оф цирської кімнати. Я оповів їм, що Петрик невинно тра- тить життя. Мені важко на душі стало, коли сказали мені, що вмерлого з гробу не вертають.

Тимчасом для мене випорожнили кім- нату в якій я в послідне мав потішити Петрика. В нім заледво тліла іскра жит- тя. В розмові перед сповідню я довідав ся, що війна захопила його при шта- довій службі, навіть з родиною не дали йому попрачатися. Походив він з Тер- нопільщини з одного свідомого села, ма- буть з Буцнева.

Питаю я його:

— За що пост гла тебе така страш- на кара?

— Кажуть, що я був трусливий і не хот в йти у бій, — відповів мені Пет- рик. — А мені инакше лихо скоїлось було. В жовтні, 1914 р. я був з'їв зим- ну консер у і захорував, а коли був на- ступ, то я мусів лишитися на часок по- заду. Мене приловили, посудили о тру- сливість і засудили на смерть. Я за хо- робрість зістав відзначений і став кад- ралем, а вони не вірять в мою хоробрі- сть, ані моім словам.

— Огче! — заговорив до мене Пет- рик благаючи голосом, — и піду в най- страшнійший бій, хай згину з рук воро- га, нехай уба мене московська кули, ті- льки нехай не робить сорому моїй роди- ні, мому селу і мому народови.

Я уділив йому свигих Таїн.

Його мертво-біле лице, його худоба

ОГОЛОШЕННЯ.

До відома нашим учи- телям.

З огляду на це, що просвіт- ною секцією У. Союзу замовлено у Відні читанки й букварі для наших шкіл з тим, щоб ввести одностайне навчання у всіх шко- лах, звертається увагу і просить ся усіх наших педагогів, щоб во- ни не робили ніяких других за- мовлень, бо усі підручники будуть до набуття в просвітній секції Союзу. Замовлено всі читанки й буквар віденського видавництва »Земля«, укладу А. Крушельниць- кого.

8—12

Читайте і передплачуйте одинокий бога- то ілюстрований двотижневник, часопис найбільше поширений між українською емі- грацією в Європі й Америці

„УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ“

Орган військової еміграції земель З.У.Н.Р. Виходить 1. і 15. кожного місяця.

З нього довідаєтеся, з яким героїзмом і самовідреченням боролася

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ

за державну самостійність свого Народу та побачите унагляднені в численних ілюстра- ціях усі її визвольні змагання! Читайте самі і своїх дітей учіть пізнавати гордість і непобідимість свого Народу!

Передплата вносить для Бразилії річно 10\$000, піврічно 5\$000, чвертьрічно 2\$500. Адреса Редакції і Адміністрації:

„Ukrainskyj Skytalec“

Wien XVIII., Ferrogasse 31.

9—4

Austria, Europe,

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На кольонії Жангада продається земля в трох місцях, добра під садженне — є вода, будинків нема. В однім і другім місци про- дається по 10 (десять алькірів). Ціна за 10 алькірів 5:000\$.

В третім місци є на продаж 23 алькірів, через сю землю переливається ріка Anta Gor- da, придатна під млин — тартак.

Ближші інформації подає властитель зем- лі: Михайло Якимів, Jangada — Paraná. Почта в місци.

6—11

НА ПРОДАЖ 4 льоти з помешканням, ПЕ- КАРНЯ і дім принагідний на венду. Зголо- шуватися до Миколи Стельмашука в Доріао- ні.

1—19.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора уні- верзитету при великім шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні. Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

Резиденція: Prudentópolis

Rua Major Carvalho

BEVAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA POSTAL 246.

TELEPHONE 454.

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасу — Куритиба)???

ПИВА

ЛСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург- го, Куритибана, Парангесе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Жензі- бре; ГЛЗОЗІ: з Цитринц, Абакаші, Ма- лин, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — пору- чає Ви. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escurinha» і ише.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скіль- кости і платить найвищу ціну.

CURITUBA — Caixa Postal 180